

BIOPOTRAVINY

Fakta a čísla 2003

Čerpáno z internet stránky britské asociace ekologických farmářů www.soilassociation.org

Nutriční přínos ekologických potravin

* V průměru, ekologické potraviny obsahují **více vitamínu C a základních minerálů** jako je vápník, hořčík, železo a chrom. (Shane Heaton – *Organic Farming, Food Quality and Human Health*, 2001)

* Přezkoumání 41 studií z celého světa ukázalo, že ekologické plodiny mají statisticky vyšší obsah vitamínu C, hořčíku, železa a fosforu. Špenát, salát, zelí a brambory vykázaly zejména vysoký obsah minerálů. (Virginia Worthington – *Nutritional Quality of Organic Versus Conventional Fruits, Vegetables and Grains*, 2001)

* **Obsah dusičnanů** v ekologických potravinách je v průměru **o 15% nižší** než v konvenčních (Virginia Worthington – *Nutritional Quality of Organic Versus Conventional Fruits, Vegetables and Grains*, 2001). Vědci z Glasgowské univerzity objevili možnou souvislost mezi obsahem dusičnanů v zelenině a rakovinou jícnu, jejíž výskyt se v posledních 20 letech ztrojnásobil a ročně si vyžádá na 3000 životů. Vědci se domnívají, že zvýšené používání dusíkatých hnojiv po druhé světové válce může být jedním z hlavních důvodů pro nárůst tohoto onemocnění.

* **Ekologická zelenina obsahuje více (mezi 10 % a 50 %) druhotných živin.** Tyto mimo jiné zahrnují antioxidanty, které jsou schopny vázat volné radikály způsobující rakovinu. (Shane Heaton – *Organic Farming, Food Quality and Human Health*, 2001)

* Nedostatek některých vitamínů a minerálních látek může způsobit různé potíže včetně např. svalových křečí a depresí. (Truth About Food)

* Mezi lety 1940 a 1991, se obsah stopových prvků v konvenčním ovoci a zelenině ve Velké Británii snížil až o 76 %, čísla z USA ukazují podobný trend. (Defra and USDA)

Aditiva

* Zdravotní problémy tak různé jako nemoci srdce, osteoporóza, migrény a hyperaktivita jsou spojovány s potravinovými aditivy, jejichž použití je při výrobě biopotravin téměř zakázáno. Celkem 297 aditiv je povoleno v konvenčních potravinách a jen **27 z nich je povoleno při výrobě biopotravin**, tyto mohou být přidávány pouze ve zdůvodněných případech.

* **Například následující aditiva jsou při výrobě biopotravin zakázána:**

1. **Kyselina fosforečná**, jež se přidává do nápojů jako coca-cola. Její požívání může způsobit křehnutí a pórovitost kostí, což vede až k osteoporóze.

2. **Aspartam**, nejrozšířenější umělé sladidlo. Doložené jsou problémy jeho používání, jako jsou bolesti hlavy, zvedání žaludku, průjem, křeče a různé záchvaty.

3. **Glutaman sodný**, o kterém se odborníci domnívají, že způsobuje závratě/ točení hlavy, bolesti hlavy a astmatické záchvaty.

4. **Oxidy síry**, které často mohou působit problémy lidem s astma.

Pesticidy

* Konvenční jablka mohou být za sezónu ošetřena 16–36x různými druhy pesticidů – mohé z nich není možné odstranit ani po umytí. (Truth About Food)

* **500 chemikálií je běžně používáno v konvenčním zemědělství.** Jen 4 z nich jsou povoleny v ekologickém zemědělství.

* Testy ukázaly, že některé špenáty obsahují **rezidua pesticidů** v nadlimitních povolených hodnotách pro batolata. Rezidua pesticidů byla rovněž nalezena ve 3/4 odebraných vzorků sušeného ovoce, v 1/2 vzorků chleba, v 1/3 vzorků jablek a celeru, v 1/4 vzorků bramborových hranolek. Šest vzorků kojenecké potravy obsahovalo vysoký obsah reziduí. (Pesticide Residue Committee 2003)

* Ačkoliv některé **rakovinotvorné pesticidy**, jako DDT, již byly zakázány, vládní testy v roce 2000 ukázaly, že potraviny stále obsahují jejich rezidua. Také další chemikálie jsou spojovány se vznikem rakovin, rakoviny prsu, zvyšující se mužskou neplodností a fetálními abnormalitami. DDT bylo objeveno v 67 % testovaného sýru Feta. (Working Party on Pesticide Residues annual report, 2000)

* Málo známý je také **efekt mnohočetného užití pesticidů – takzvaný koktejlový efekt.** V roce 1999 obsahovalo 93 % testovaných pomerančů rezidua více druhů pesticidů. V této oblasti bylo realizováno jen velice málo výzkumů, ale současné znalosti prokazují velkou pravděpodobnost, že jednotlivé chemikálie spolu mohou reagovat. Britská vláda zdůrazňuje je potřebu věnovat se výzkumu v této oblasti.

Antibiotika

Objevuje se velké znepokojení nad množstvím používaných antibiotik a možnými vlivy na lidské zdraví. Výbor pro vědu a technologie britské Sněmovny lordů usoudil v roce 1999, že: „je zde pokračující vliv na lidské zdraví nerozumným používáním antibiotik u zvířat.“ Britská lékařská asociace je znepokojena, protože: „Riziko vzniku antibiotické rezistence pro lidské zdraví je jedním z hlavních problémů, kterým budeme muset v 21. století čelit.“

Skryté náklady intenzivního zemědělství

* Kolem 120 milionů liber je každoročně použito na odstranění pesticidů z vody dodávané v UK – hlavně jako následek použití chemikálií v konvenčním zemědělství. Uživatelé vody platí kolem 7 liber ročně na odstranění dusičnanů z vody, ale očekává se, že tato suma se v příštích pěti letech vyšplhá až na částku 25 liber. Mezi hlavní zdroje znečištění se řadí hnojiva a na dusičnany bohaté splašky ze zvířecích výkalů, které se vsakují do půdy.

* Vláda zaplatila téměř 280 milionů liber jako kompenzaci farmářům v souvislosti s BSE krizí. (Defra, May 2002) Vláda zaplatila téměř 2,7 miliard liber jako platbu a kompenzaci jako důsledek onemocnění slintavkou a kulhavkou. (Hansard, 4 February 2002)

Z této částky 1.5 miliard liber bylo vyplaceno farmářům jako kompenzace za poražená zvířata (Hansard, 10 May 2002). Kolem 55 milionů liber bylo vyplaceno jako kompenzace průmyslu postiženému touto krizí. Další náklady zahrnují platby za poradenství farmářům a propagaci venkovské turistiky.

Potravinové kilometry

* Typický **nedělní britský oběd** (hovězí z Austrálie, fazole z Thajska, brambory z Itálie, mrkev z Jižní Afriky, brokolice z Guatemaly a ovoce z Ameriky nebo Nového Zélandu) ujede na cestách celkem 49 000 mil (78.400 km) – což odpovídá **dvěma cestám kolem světa a vypuštění 37 kg CO₂.**

* Průměrný člověk je zodpovědný za 9,63 tun emisí CO₂ ročně. Týden-

ní nákupní koš importovaných potravin pro jednu čtyřčlennou rodinu může obsahovat navíc 1,1 tuny různých emisí. (Sustain: *Eating Oil – food in a changing climate*, 2001)

* Distribuce produktů letadlem vyprodukuje 50x více CO₂ než námořní doprava. Mezinárodní obchod s potravinami se téměř zdvojnásobil v letech 1968 až 1998. Na každých 1000 ks koupeného ovoce ve Velké Británii připadá jen 6 kusů ovoce zde vyprodukovaného. (Sustain: *Eating Oil – food in a changing climate*, 2001)

* Objem dopravy související s potravinami ve UK činí až 40 % celkové silniční dopravy. (Sustain: *Eating Oil – food in a changing climate*, 2001)

Připravila: Renata Osladilová
(Organic food: Facts and Figures 2003)

Veletrh BioFach

Svaz PRO-BIO připravuje společnou expozici českého ekologického zemědělství na veletrhu BioFach 2005 s prezentací členů svazu. Jako každoročně organizuje také autobusový zájezd do Norimberku na jednodenní návštěvu BioFachu. Zájezd se uskuteční 25.–26. února 2004.

Předpokládána trasa autobusu a zároveň nástupní místa budou Šumperk – Hradec Králové – Praha – nocleh na území ČR (místo bude upřesněno) – Norimberk. Odjezd předpokládáme v pátek v odpoledních hodinách s příjezdem na ubytování kolem 20 h., návrat po stejné trase pak v sobotu v noci.

Cena zájezdu

Pro řádné členy svazu – zemědělce, zpracovatele, prodejce **800 Kč/os.** (za členský podnik vždy max. 2 osoby). **Pro členy PRO-BIO Ligy 1500 Kč/os.** **Pro nečleny** (jen v případě nenaplněné kapacity autobusu členy svazu; možnost přihlášek po 30. lednu 2005) **2200 Kč/os.**

V ceně zájezdu je doprava, nocleh (ve více-lůžkových pokojích) a vstupenka na veletrh. Uzávěrka přihlášek pro členy Svazu a členy PRO-BIO Ligy je **30. ledna 2005!** Pro členy RC Severozápadní Čechy připravuje Ing. Perlinger samostatný zájezd. Upozorňujeme, že o zájezd je tradičně velký zájem, proto s přihláškou neváhejte!

Kontakt Renata Osladilová, tel.: 583 216 609